

6

SERVEIS SOCIALS

RESUM

La regulació que en fa la nova Llei de serveis socials ja ha tengut un impacte sobre el sistema de serveis socials. En aquest sentit, al primer apartat, "Serveis socials, condicions de vida i inclusió social. Les persones destinatàries dels serveis socials a les Illes Balears i la població beneficiària", s'aborda l'anàlisi de la intervenció en atenció primària des de l'escenari aportat per aquesta norma. S'utilitzen dades de l'Enquesta Modular d'Hàbits Socials, en les quals es destaquen diferents aportacions amb relació a les condicions de vida de les llars de les Illes Balears. A continuació s'analitzen les dades referides a l'activitat interna dels serveis socials comunitaris, i es fa esment a factors com la dotació i tipologia dels professionals que els gestionen i el cost d'aquesta estructura de recursos humans.

A continuació, també s'analitzen les dades corresponents a l'atenció sobre les persones usuàries del sistema.

En l'apartat de prestacions econòmiques, en aquesta edició es posa especial atenció en dues prestacions molt importants en moments de crisi econòmica. Aquestes són la Renda Mínima d'Inserció i les Ajudes d'Urgència Social.

A l'apartat destinat a analitzar els recursos des de la dimensió sectorial, en aquesta edició es dona especial rellevància a l'activitat dels sectors d'atenció a la infància i d'atenció a les persones amb discapacitat. Pel que fa a la gent gran i a la dona l'anàlisi, més breu, se centra en les previsions que el Pla Estratègic de Serveis Social 2011-2014, del Govern de les Illes Balears, en fa respecte de la cobertura de centres i equipaments, en el primer cas, i centres d'acollida i tractament sobre dones víctimes de violència de gènere en el segon.

Finalment, aquest any s'ha introduït un nou apartat anomenat "Formació, investigació i innovació en matèria de serveis socials". El lector hi trobarà quina ha estat l'activitat principal del Govern de les Illes Balears i dels consells amb relació a innovació normativa, científica i principals iniciatives formatives dutes a terme.

6.1.

INTRODUCCIÓ

El fet més destacable durant el període objecte d'aquesta anàlisi el constitueix que és el primer any complet després que l'any 1999 es promulgàs la segona Llei reguladora dels serveis socials que ha tengut la nostra comunitat autònoma; la Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials de les Illes Balears.

L'any 2010 ha estat, doncs, un any de desplegament de la norma esmentada. El balanç, a finals d'any 2010, d'aquest desplegament ha tengut com a resultats més notables la publicació del Decret 85/2010, de 25 de juny, pel qual es regula la xarxa pública i concertada d'atenció primerenca en l'àmbit dels serveis socials de les Illes Balears; el Decret 86/2010, de 25 de juny, pel qual s'estableixen els principis generals i les directrius de coordinació per a l'autorització i l'acreditació dels serveis socials d'atenció a persones grans i persones amb discapacitats, i es regulen els requisits d'autorització i acreditació dels serveis residencials de caràcter suprainsular per a aquests sectors de població; el Decret 61/2010, de 23 d'abril, pel qual es regulen la composició, l'organització i el funcionament del Consell de Serveis Socials de les Illes Balears; i el Decret 62/2010, de 23 d'abril, pel qual es regulen la composició, el funcionament i les atribucions del Comitè d'Ètica de Serveis Socials

de les Illes Balears. A més d'aquests decrets ja aprovats, s'ha iniciat l'elaboració de nous elements de regulació normativa, entre els quals destaquen el projecte de decret pel qual s'aprova la Cartera Bàsica de Serveis Social de les Illes Balears, 2011-2014 i el projecte de decret pel qual es regulen els principis generals i la coordinació dels serveis socials comunitaris bàsics, les titulacions i les ràtios, i la figura del professional de referència i la seva relació amb les persones usuàries. Ambdós projectes, a finals de l'any 2010 es trobaven en fases molt avançades de tramitació.

També, com a fet notable, cal destacar que la llei ha permès que, amb la iniciativa i el suport tècnic del Consell de Mallorca, tots els pobles de menys de 20.000 habitants de l'illa hagin pogut elaborar un pla municipal de serveis socials.

Aquest desplegament normatiu ha de posar les bases per a la construcció d'un sistema de serveis socials modern, eficaç, racional i basat en criteris d'anàlisi de necessitats de la població, més que en altres factors de caire oportunista i enfocat al client. Ben segur que la ja llarga conjuntura de crisi econòmica, ha dificultat aquest desplegament, però, en qualsevol cas, el que això ha suposat, ha estat un endarreriment en aquest procés que, quan la situació econòmica millori, haurà de permetre avançar en el reconeixement dels drets de la ciutadania i la cobertura de les seves necessitats socials.

En l'ordre metodològic, aquest any, l'estructura d'aquest apartat s'ha modificat precisament per adequar-se a la que estableix la Llei de serveis socials. També,

a causa de les limitacions en l'extensió del volum que es publica, s'ha prioritzat, en l'apartat sectorial, el tractament de la informació d'uns sectors sobre d'altres, fet que es compensarà establint una certa rotació entre aquests sectors en les properes edicions de l'apartat.

6.2.

SERVEIS SOCIALS, CONDICIONS DE VIDA I INCLUSIÓ SOCIAL: LES PERSONES DESTINATÀRIES DELS SERVEIS SOCIALS A LES ILLES BALEARS I LA POBLACIÓ BENEFICIÀRIA

La Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials de les Illes Balears estableix que els titulars de dret del sistema de serveis socials són les persones nacionals dels estats membres de la Unió Europea, les persones estrangeres no comunitàries residents i les persones que tinguin la condició d'exiliats, refugiats o apàtrides. En aquest sentit es pot considerar el sistema de serveis socials com un sistema de caràcter universal.

Durant l'any 2010, l'IBESTAT va realitzar l'Enquesta Modular d'Hàbits Socials³⁴. Aquesta preveu diversos apartats, dels quals el que afecta a condicions de vida i cohesió social analitza diversos factors generals relacionats amb les característiques de les llars de les Balears. (Vegeu el requadre: ENQUESTA MODULAR D'HÀBITS SOCIALS: MÒDUL DE CONDICIONS DE VIDA

³⁴ IBESTAT (2010). "Enquesta Modular d'Hàbits Socials 2010". Govern de les Illes Balears. Palma.

I COHESIÓ SOCIAL al final de l'apartat 2 d'aquest capítol.)

6.3.

EL SISTEMA PÚBLIC I PRIVAT DE SERVEIS SOCIALS: ELS SERVEIS SOCIALS COMUNITARIS: RECURSOS ASSISTENCIALS I PRESTACIONS TÈCNiques I ECONÒMIQUES

La gestió dels serveis socials comunitaris, com a sustentadors dels serveis de major proximitat al ciutadà, corre a càrrec dels municipis, amb el suport dels respectius consells insulars. Aquest primer factor genera la desagregació de les dades d'activitat dels serveis socials d'atenció primària. A hores d'ara no és disposa d'un sistema de registre de l'activitat d'aquest nivell dels serveis socials que unifiqui tota la tasca realitzada pels diferents municipis. L'única base de dades que permet una certa explotació global d'aquesta és la que es genera vinculada al Pla Concertat de Prestacions Bàsiques (PPB), vigent des de l'any 1986 a la CAIB.

Segons la base de dades esmentada, a les Illes Balears es compta amb un total de 103 unitats de treball social, de les quals, 87 són a Mallorca, vuit a Menorca, set a Eivissa i un a Formentera. Això suposa una ràtio de 956 habitants per professional, en el cas d'Eivissa superior a la mitjana (2.273 habitants per professional). A Formentera és de 1.194 habitants per professional, a Mallorca és de 973 habitants per professional i, finalment, a Menorca, la ràtio se situa en 583 habitants per professional.

Si ens fixam en els recursos humans disponibles per als diferents serveis socials municipals, observam que només Mallorca té personal dedicat a tasques de direcció, mentre que a la resta de les illes no existeix aquesta figura. [\(Vegeu el quadre AIII-72\).](#)

Els professionals que presenten el major desplegament són els auxiliars de treball familiar, més coneguts com treballadors familiars, seguits pels treballadors socials, personal administratiu i educadors socials. Aquesta composició respon a la pròpia dinàmica del PPB i a la lògica interna de l'evolució dels serveis socials. [\(Vegeu el quadre AIII-73\).](#)

Pel que fa al cost salarial del total de treballadors dels serveis socials, la mitjana de les Illes Balears és de 25.299,57 euros, que correspon a uns valors de 32.595,36 euros a Eivissa, de 24.255,82 euros a Mallorca, de 21.618,08 euros a Menorca i de 22.729 euros a Formentera. Aquests costos oscil·len entre els 48.760,44 euros dels directors de centres i els 22.741,19 euros dels auxiliars de la llar.

6.3.1. LES PERSONES USUÀRIES DEL SISTEMA DE SERVEIS SOCIALS

Durant l'any 2010, els serveis socials comunitaris han atès un total de 111.060 persones usuàries, que ja havien estat ateses en períodes anteriors. També s'han atès 72.309 noves persones que no havien efectuat cap demanda l'any anterior.

S'han tramitat 39.692 expedients en què la demanda no era individual sinó familiar.

Pel que respecta a les persones beneficiàries de prestacions segons col·lectiu, la informació es presenta desagregada per illes. [\(Vegeu el quadre AIII-74\).](#)

6.3.1.1. Mallorca

En el cas de Mallorca, el col·lectiu que major volum d'intervencions ha registrat és el que correspon a la família, amb un 23,37% sobre el total d'intervencions realitzades. A continuació, el col·lectiu de persones grans apareix en segon nivell, amb un 18% sobre el total de demandes, i en tercer lloc, amb un 14,26%, apareix el col·lectiu de persones immigrants.

6.3.1.2. Menorca

En el cas de Menorca, el col·lectiu que acapara de forma notable la major part de les intervencions és el col·lectiu de les persones grans (42,61%). A continuació, amb valors similars, trobam els col·lectius de família i de persones immigrants (17,77% i 17,47%, respectivament).

6.3.1.3. Eivissa

Pel que fa a Eivissa, les intervencions sobre persones grans i família assoleixen valors molt similars i equilibrats (22,59% i 21,24%, respectivament). A continuació, amb un 16,04%, apareix el col·lectiu de les persones grans. Les altres intervencions presenten ja valors molt més baixos.

6.3.1.4. Formentera

En el cas de Formentera, observam com el col·lectiu que major nombre d'intervencions ha assolit és el de les persones

immigrants, amb uns valors del 22,48% sobre el total d'intervencions. Després apareix el col·lectiu de famílies (19,12%) i, finalment, pel que fa a valors d'una certa significació, apareixen els col·lectius de la infància i de la dona.

6.4.

PRESTACIONS ECONÒMIQUES

En aquest apartat es comenten les transferències monetàries a famílies i els ajuts econòmics d'urgència social.

6.4.1. TRANSFERÈNCIES MONETÀRIES A FAMÍLIES³⁵ I LA RENDA MÍNIMA D'INSERCIÓ (RMI)³⁶

Les transferències monetàries a famílies han anat augmentant des de l'any 2007 a l'any 2009. El 2007, el pressupost que es va destinar a aquesta finalitat va ascendir a 41,5 milions d'euros, mentre que l'any 2009 va ser de 72,1 milions d'euros.

La prestació que més despesa genera és la que correspon al pagament de pensions no contributives d'invalidesa i jubilació (PNC), amb un import l'any 2009 de 53,9 milions d'euros. Aquestes pensions es distribueixen, gairebé a parts iguals, entre les pensions no contributives d'in-

³⁵ Les darreres dades disponibles corresponen a l'any 2009.

³⁶ Govern de les Illes Balears (2010). *La gestió de la renda mínima d'inserció a les Illes Balears, 2010*. Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració. Direcció general de Planificació i Formació de Serveis Socials. Palma.

validesa i les pensions no contributives de jubilació.

L'altra tipologia de transferència monetària a famílies correspon a les prestacions vinculades amb el desplegament de la Llei de Dependència. Aquesta és la prestació que major augment ha manifestat en comparació amb altres tipologies. L'any 2009 es va transferir a les famílies un total de 29,7 milions d'euros (l'any 2008 aquesta quantitat va ser d'11,3 milions d'euros).

El Bonus d'Infància ha estat un programa que l'any 2010 s'ha extingit.

Un altre cas de reducció pressupostària és el que han experimentat les prestacions pròpies de l'antic Fons d'Assistència Social (FAS), ajut a extingir i que va disminuint de quantia a mesura que els beneficiaris deixen de percebre'l. Aquesta prestació, l'any 2007, ascendia a 127.980,44 euros i l'any 2009 tan sols era de 62.953,80 euros.

Si observem l'evolució de la despesa anual de la Renda Mínima d'Inserció a l'Estat espanyol en relació amb l'efectuada a la CAIB, podem apreciar que la despesa de la nostra comunitat autònoma, fins a l'any 2009, ha mantingut uns valors de creixement moderat, a excepció dels tres darrers anys, en què el creixement de la despesa ha tingut una mitjana del 24%, tot i que, malgrat aquest fet, sempre ha estat inferior a la mitjana de la resta de l'Estat. [\(Vegeu el gràfic AIII-14\).](#)

Pel que fa a l'evolució de la despesa anual executada de la Renda Mínima d'Inserció per illes, cal destacar que Mallorca (+8'5%) i Formentera (+63'3%) aconseguen valors positius, mentre que Eivis-

sa (-31'3%) i Menorca (-57'5%) obtenen valors negatius. [\(Vegeu el quadre AIII-75\).](#)

Pel que suposa aquesta despesa, ja distribuïda als titulars respectius, podem observar els valors següents: la major despesa per titular correspon a Mallorca, amb 2.856,03 euros, seguida d'Eivissa amb una despesa de 2.240,81 euros, Formentera amb 1.174,41 euros i Menorca amb 1.145,81 euros. [\(Vegeu el quadre AIII-76\).](#)

Pel que fa al nombre de beneficiaris (titulars) de la Renda Mínima d'Inserció, ha sofert també una evolució ascendent. [\(Vegeu el gràfic AIII-15\).](#)

A partir de l'any 2008, totes les illes varen presentar una evolució ascendent quant al nombre d'usuaris de l'RMI, a excepció de Menorca. L'any 2010 va ser Formentera la que va presentar el creixement relatiu més notori (100%). Després apareixen Mallorca, amb un valor de l'11,23 % i d'Eivissa, amb un 9,38 %. L'any 2010 és el primer en què Menorca presenta un decreixement dels casos de Renda Mínima d'Inserció.

Sobre l'oferta de la prestació, observem que no es distribuïx de la mateixa manera a tots els municipis i que, en conseqüència, més enllà de la situació de necessitat de l'usuari, també altres factors afecten la percepció de la prestació, com l'illa i el municipi de residència, així com la forma tècnica de gestionar l'oferta de la prestació.

Pel que fa al perfil de les persones usuàries de la Renda Mínima d'Inserció, podem afirmar que el grup més nombrós dels perceptors el constituïria un titular de la prestació caracteritzat pels trets següents: una per-

sona sola, de nacionalitat estrangera (64'9 %), sense estudis (41'38 %) o amb estudis bàsics (34'39 %), en atur havent treballat abans (64'35 %), majoritàriament de sexe femení (57 %) i amb edats compreses entre els 25 i 49 anys (especialment, les d'edats compreses entre els 30 i 40 anys).

El fet que aquesta persona sigui estrangera evidencia la vulnerabilitat que els immigrants presenten en relació amb la posició social i amb el risc elevat d'exclusió. Aquesta realitat s'agreuja quan, a més, aquestes persones tenen familiars dependents.

6.4.2. AJUTS ECONÒMICS D'URGÈNCIA SOCIAL³⁷

La conjuntura de crisi que s'està patint durant el període comentat fa que l'anàlisi d'aquests ajuts sigui especialment significativa. Cal subratllar que el 52'1% dels expedients familiars tramitats s'han obert per primera vegada (o almanco no després de l'any 2007) en els serveis socials municipals. És a dir, més de la meitat dels casos oberts relacionats amb la prestació d'ajuts d'urgència social corresponen a persones que no havien estat usuàries dels serveis socials com a mínim des de l'any 2007. Aquests ajuts, de caire extraordinari i, per tant, de naturalesa no periòdica van dirigits a persones i famílies que "abans de la crisi actual, amb els ingressos econòmics que tenien, podien cobrir les necessitats bàsiques i que mai no s'havien vist en la necessitat d'acu-

dir als serveis socials municipals o bé n'eren usuàries de manera molt ocasional".³⁸ La gestió d'aquests ajuts s'ha encarregat als serveis socials d'atenció primària, tot i que a les dades que s'exposen no s'ha pogut disposar de les corresponents a Palma.

La durada de la prestació és d'un mínim d'una setmana i un màxim de 12 mesos. La mitjana ha estat de quatre mesos.

S'han tramitat 1.630 sol·licituds, tot i que, atès que en alguns casos hi ha hagut famílies que han rebut més d'un tipus d'ajut, s'ha arribat a 1.889 ajuts econòmics. Aquests ajuts s'han destinat a 748 unitats familiars. Del total d'ajuts concedits (2.358), 1.129 es corresponen a ajuts en concepte d'alimentació. L'import mitjà dels ajuts concedits per aquest concepte ha estat de 230,7 euros. En concepte d'ajuts generals, s'han concedit 653 ajuts, amb un import mitjà de 280,23 euros, mentre que a la darrera de les modalitats de concessió -ajuts destinats a cobrir necessitats vinculades amb l'allotjament- se n'han concedit 487, amb un import mitjà de 444,8 euros.

En el 61,2% dels casos, les perceptores de l'ajut han estat dones i en el 30,9%, homes.

Les dades corresponents a la composició de les llars que han rebut els ajuts esmentats són aquestes: el model que registra majors valors és el que correspon a llars monoparentals formades per un adult amb fills a càrrec (32,2%; tot i que només representen el 5,2% del total de les llars balears, tal i com mostra el

³⁷ Tot i que les dades que es comenten corresponen a l'any 2009, hem optat per analitzar-les ja que fins ara no ha existit cap anàlisi similar. Govern de les Illes Balears (2010). *Informe sobre l'evolució dels ajuts econòmics d'urgència social*, 2010. Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració. Direcció general de Planificació i Formació de Serveis Socials. Palma.

³⁸ Informe Govern de les Illes Balears (2009). Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració. Direcció general de Planificació i Formació de Serveis Socials

[quadre AIII-77](#)), seguit pel model de dos adults amb dos fills (20,2%) i dos adults amb un fill (18,1%). A més, en el 89,3% de llars formades per un adult amb fills a càrrec, la figura que ostenta la funció de persona principal és de sexe femení, mentre que del total d'unitats familiars, el 31,9% són famílies nombroses (s'hi inclouen famílies monoparentals amb dos menors a càrrec i famílies amb tres fills o més al seu càrrec).

Quant a les causes de percepció de l'ajut econòmic, en la majoria dels casos el motiu ha estat haver perdut la feina (71,1%) i en el 25,4% ha estat relacionat amb la reducció de prestacions públiques.

La distribució de la prestació per illes mostra la ràtio més elevada a Eivissa. [\(Vegeu el quadre AIII-78\)](#).

6.5.

ELS SERVEIS SOCIALS ESPECIALITZATS: RECURSOS ASSISTENCIALS I PRESTACIONS

Els àmbits que analitzam són el de l'atenció a la infància, acolliments i adopcions, discapacitats, gent gran i dona.

6.5.1. ATENCIÓ A LA INFÀNCIA

Es presenta a continuació l'atenció a la infància per Mallorca³⁹.

6.5.1.1. Nous casos

L'any 2010 han arribat al servei de Protecció al Menor i Atenció a la Família 1.318 casos nous que corresponen a un nombre igual de menors. Aquests han estat atesos des del programa de primera valoració i urgències de l'IMAS, entitat titular competent en la matèria a Mallorca. Els principals indicadors d'aquesta secció han estat els següents:

- Nombre de menors amb diligències informatives: 474
- Nombre de menors amb expedient de protecció: 218
- Nombre de menors amb diligències per haver comès alguna infracció: 213
- Nombre de menors atesos, els casos dels quals s'ha valorat que no són competència de l'àrea: 683

6.5.1.2. Acolliment residencial

Pel que fa a l'acolliment residencial, l'any 2010 s'han inaugurat dos nous equipaments. D'una banda, el centre de primera acollida i diagnòstic de Can Mercadal, que acull 15 menors d'edats compreses entre els 12 i 17 anys. Aquest centre substitueix el que feia la mateixa funció de primera acollida de menors adolescents, Son Jeroni, a Muro. També s'ha inaugurat el centre d'acollida de menors des Pil·larí, dos pisos que poden acollir fins a deu infants de 3 a 12 anys.

Els indicadors principals d'activitat d'aquest programa són els següents:

Nombre d'usuaris atesos: gestió directa i indirecta

³⁹ IMAS (2011). Memòria IMAS 2010. Consell Insular de Mallorca. Palma.

- Total altes de menors en els centres: 302
- Total baixes de menors en els centres: 310
- Total menors atesos el 2010: 627

PAD Puig des Bous:

- Total altes en el centre: 55
- Total baixes en el centre: 61
- Total menors atesos: 81

PAD Can Mercadal:

- Total altes en el centre: 78
- Total baixes en el centre: 57
- Total menors atesos: 97

Residència juvenil Son Bosch:

- Total altes en el centre: 7
- Total baixes en el centre: 3
- Total menors atesos: 15

Centre Residencial Sa Pedra Viva:

- Total altes en el centre: 4
- Total baixes en el centre: 3
- Total menors atesos: 9

Centre Residencial Es Pil-larí:

- Total altes en el centre: 2
- Total baixes en el centre: 5
- Total menors atesos: 11

Centre Residencial Rafal:

- Total altes en el centre: 2
- Total baixes en el centre: 2
- Total menors atesos: 10

Total d'usuaris atesos: gestió directa

- Total altes de menors en els centres: 148
- Total baixes de menors en els centres: 131
- Total menors atesos el 2010: 223

A més dels centres propis que gestiona directament l'IMAS, aquesta institució manté convenis diversos amb entitats col·laboradores que gestionen programes d'acollida residencial de menors. Les dades que han generat aquests recursos l'any 2010 han estat les següents:

Nombre d'usuaris atesos

- Total altes de menors en els centres concertats: 153
- Total baixes de menors en els centres concertats: 171
- Total places concertades: 249 + 14

Indicadors de resultat

Llars infantils mixtes (de 3 a 12 anys):

- Total places concertades: 74
- Total altes en els centres: 24
- Total baixes en els centres: 32

Llars d'àmbit general (de 3 a 17 anys):

- Total places concertades: 77
- Total altes en els centres: 19
- Total baixes en els centres: 24

Llars per a adolescents (a partir de 13 anys):

- Total places concertades: 83
- Total altes en els centres: 106
- Total baixes en els centres: 110

Centres terapèutics (11 a 17 anys) a la península.

- Total places concertades: 14
- Total altes en els centres: 3
- Total baixes en els centres: 3

Centres per a menors amb discapacitats greus (0 a 17 anys):

- Total places concertades: 15
- Total altes en els centres: 1
- Total baixes en els centres: 2

6.5.2. ACOLLIMENTS I ADOPCIONS

Desenvolupam aquesta anàlisi en funció de les dades disponibles per les illes de Mallorca i de Menorca.

6.5.2.1. Mallorca

6.5.2.1.1. Adopcions

Els principals indicadors de resultats de la secció d'adopcions han estat aquests:

Adopcions nacionals:

- Total menors adoptats o en acolliment preadoptiu: 27. L'11,11% són nadons (3), el 40,70% tenen de pocs mesos a tres anys (11), el 18,51% tenen de quatre a set anys (5), i el 29,62% són majors de set anys (8).
- Nombre de nins amb necessitats especials: 11
- Nombre de grups de germans: quatre parelles de dos germans i un grup de tres germans.

Indicadors de resultats

- Nombre de sol·licitants d'adopció nacional: 69 (d'aquests són famílies mono-

parentals: 13 dones i 2 homes).

- Nombre de certificats d'idoneïtat emesos: 21
- Nombre de denegacions d'idoneïtat: 5
- Nombre d'arxius definitius: 29
- Nombre d'arxius provisionals: 25
- Nombre de sessions informatives: 20
- Total assistents a les sessions informatives: 164
- Nombre de cursos de formació fets: 10
- Total assistents als cursos de formació: 150

Adopcions internacionals:

Total menors adoptats arribats a Mallorca el 2010: 43

Indicadors de resultats

- Nombre d'expedients sol·licitats d'adopció internacional: 87
- Total certificats d'idoneïtat: 46
- Actualitzacions d'idoneïtat emesos: 93
- Modificacions d'idoneïtat: 27 a Rússia.
- Nombre de denegacions d'idoneïtat: 6
- Nombre d'arxius definitius: 43
- Nombre d'arxius provisionals: 19
- Nombre de cursos de formació realitzats: 10
- Nombre d'entrevistes de valoració de famílies realitzades: 398
- Nombre de reunions amb ECAI: 12

6.5.2.1.2. Acolliments familiars

6.5.2.1.2.1. Programa d'acolliment familiar temporal amb família externa de menors de 0 a 6 anys.

Nombre d'usuaris atesos

Total acolliments formalitzats el 2010: 57

Perfil de l'usuari

Perfil dels menors amb acolliment formalitzat el 2010 (total: 57): el 85% tenen entre 0 i 4 anys (46), el 15% tenen entre 5 i 9 anys (10) i l'1.7 % tenen entre 10 i 15 anys.

Indicadors de resultats

- Nombre de menors en acolliment actiu a finals de 2010: 78
- Mitjana trimestral d'acolliments actius: 76
- Nombre de famílies acollidores que entren a formar part del Banc de Famílies Cangur: 38
- Nombre de menors que finalitzen l'acolliment (baixes del programa): el 25% són acolliments preadoptius (15); el 29% són menors que han retornat amb els pares (17); el 14% són acollits temporalment en una nova família cangur (8); el 20% són acollits permanentment a família pròpia (12); i 12 % són altres (7).
- Nombre de sol·licituds de valoració de famílies d'acollida rebudes: 38
- Nombre d'informes de valoració de famílies d'acollida emesos: 38
- Nombre de cursos de formació realitzats: 2

6.5.2.1.2.2. Programa d'acolliment familiar permanent

Nombre d'usuaris atesos

Total acolliments actius a finals d'any: 351

Indicadors de resultats

- Nombre de menors que han iniciat un acolliment familiar amb família pròpia: 53
- Nombre de menors que han finalitzat un acolliment familiar amb família pròpia: 40
- Mitjana trimestral de famílies d'acollida que tenen algun menor acollit: 340
- Nombre de sol·licituds de valoració de famílies d'acollida rebudes: 51
- Nombre d'informes de valoració de famílies d'acollida emesos: 53
- Nombre d'expedients d'acolliment traspassats a l'Equip de Suport Niu: acofam 64
- Nombre d'expedients d'acolliment traspassats de l'Equip de Suport Niu a la Secció d'Acolliment Familiar: acofam 40

6.5.2.1.2.3. Programa d'acollida familiar permanent amb família extensa

Nombre d'usuaris atesos

Total acolliments actius a finals d'any: 143

Indicadors de resultat

- Nombre de menors que han iniciat un acolliment familiar amb família externa: 7
- Nombre de menors que han finalitzat un acolliment familiar amb família externa: 6
- Mitjana trimestral de famílies que tenen algun menor acollit: 65
- Nombre de sol·licituds de valoració de famílies d'acollida rebudes: 17
- Nombre d'informes de valoració de famílies d'acollida emesos: 15
- Nombre d'expedients d'acolliment traspassats a l'Equip de Suport Niu: 7

- Nombre d'expedients d'acolliment traspassats de l'Equip de Suport Niu a la Secció d'Acolliments Familiars: 6

6.5.2.2. Menorca⁴⁰

Globalment, l'any 2010 s'ha produït un descens en el nombre total de casos atesos, ja que s'ha passat de 192 casos nous de l'any 2009 a 181. Pel que fa al volum global de casos duits pel servei, a finals de l'any 2010 pujaven a 280.

6.5.2.2.1. Secció de valoració

En el període corresponent a l'any 2010 s'han arxivat 107 diligències prèvies i se n'han obert 131. Del conjunt de diligències prèvies, 22 s'han transformat en expedient de protecció.

S'han apreciat 31 situacions de risc i constituït 14 tuteles (*deu ex lege*) i quatre cautelars. S'han revocat sis declaracions de risc, cinc per la desaparició dels indicadors de risc i un per compliment de la majoria d'edat del menor. També han cessat 12 declaracions jurídiques de tutela especialment per reintegració del menor a la família biològica.

6.5.2.2.2. Secció d'acolliment residencial

Els casos corresponents als menors que requereixen ser derivats a un recurs residencial de protecció de menors són acollits en el Centre d'Atenció a la Infància i Família. Aquest és un centre públic, la titularitat del qual és del Consell Insular de

Menorca, que n'assumeix la gestió directa. Va dirigit a menors de 0 a 18 anys i disposa de tres programes:

- Centre de Dia
- Unitat d'Acolliment Residencial
- Unitat de Primer Acolliment

L'any 2010 s'han acollit nou menors al Centre de Dia i un ha estat donat de baixa. El nombre total de menors que han estat atesos el 2010 ha estat de 25. Pel que fa al Centre Residencial, s'ha atès un total de 30 menors, dels quals 20 han estat alta l'any 2010. Del total de menors acollits, 14 han ingressat a la Unitat de Primer Acolliment, i sis a la Unitat d'Acolliment Residencial.

Pel que fa a les baixes, han estat 18, 12 a la Unitat de Primer Acolliment i sis a la d'Acolliment Residencial. A finals d'any residien al centre 13 menors (sis nines i set nins), tots majors de deu anys.

6.5.2.2.3. Secció d'acolliment i adopcions

Adopcions nacionals

S'han incoat sis expedients d'adopció nacional. S'han emès vuit certificats d'idoneïtat. També s'han arxivat nou expedients d'adopció nacional, set per desistiment, un per finalització del procediment i un per caducitat.

Adopcions internacionals

S'han expedit vuit certificats d'idoneïtat el 2010, i s'han incoat vuit expedients d'adopció internacional, tres amb la Federació Russa, dos amb Etiòpia i un amb Kazakhstan, les Filipines i l'Índia.

⁴⁰ Consell Insular de Menorca (2011). *Memòria 2010 del Servei Insular de Família*. Departament d'Acció Social. Consell Insular de Menorca. Maó

Menors arribats: el contingent de menors que ha obtingut valors superiors ha estat el corresponent a menors provinents de la Federació Russa (cinc), seguits pels menors provinents d'Etiòpia i Colòmbia (dos de cada país) i la Xina, el Vietnam i Kavala (tutela dativa), amb un menor arribat de cada un d'aquests indrets.

Altres indicadors:

L'any 2010 s'han realitzat 37 informes de seguiment amb el contingent següent:

- Vistiplau a informes elaborats per ECA: 19
- Informes elaborats pel SIF: 18 (13 d'adopció internacional i cinc d'adopció nacional).

Quan s'acaba el procés complet de l'adopció, inclosos tots els informes d'adaptació i seguiment del menor (que varien segons el país d'origen), s'arxiva l'expedient d'adopció. El 2010 s'han arxivat 15 expedients d'adopció internacional, dels quals sis han estat per finalització del procés i nou per desistiment.

S'han renovat 30 certificats d'idoneïtat, dels quals 19 eren d'adopció internacional i 11 d'adopció nacional.

Acolliments familiars

S'han constituït cinc nous acolliments familiars simples i tres de permanents, i s'han acabat 16 acolliments familiars. Dos per reinserció familiar i un per majoria d'edat, en sis casos s'ha passat d'acolliment simple a permanent, en un per auto judicial, tres per ingrés a centre

residencial, un per ingrés a unitat de primera acollida i dos per canvi de família acollidora.

En tancar l'any 2010 es mantenien un total de 55 acolliments familiars actius. Tot i això, la secció d'acolliments familiars havia treballat sobre un total de 73 acolliments familiars.

6.5.3. ATENCIÓ A LES PERSONES AMB DISCAPACITAT⁴¹

L'any 2010 s'han efectuat 11.771 reconeixements de discapacitat, dels quals 5.670 han estat sol·licituds inicials i 6.101, sol·licituds de renovació. [\(Vegeu els quadres AIII-79 i AIII-80\).](#)

Al Centre Base del Govern de les Illes Balears consta que del total de població valorada, 78.552 persones presenten algun grau de limitació de l'activitat. Un 83% té la consideració de persona discapacitada, amb un 33% de grau, i un 17% dels sol·licitants valorats, atès que no han arribat a aquest mínim del 33%, no es poden considerar discapacitades, encara que tenguin alguna limitació. [\(Vegeu el quadre AIII-81\).](#)

Pel que fa al tipus de discapacitat que presenten els diferents afectats, observam que la discapacitat física és la que major incidència té sobre el conjunt de la població (82%). Amb incidència menor segueix el grup de persones afectat per un tras-

⁴¹ Govern de les Illes Balears (2011). *Memòria any 2010 del Centre Base*. Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració. Palma. La informació d'aquest àmbit es pot consultar de forma molt més ampliada a l'apartat 7 d'aquest capítol.

torn mental (7%), el 5% de persones amb discapacitat psíquica, amb el 4% apareix el col·lectiu de persones amb discapacitat auditiva i, finalment, amb un 2% el grup de les persones amb discapacitat visual.

La distribució de les diferents discapacitats entre illes obté valors molt semblants. El conjunt de persones que presenten una discapacitat de caràcter físic suposen entre el 88% i el 89% del total de població amb algun grau de discapacitat reconegut. Entre l'11% i el 12% és el col·lectiu que presenta alguna discapacitat psíquica. Quant a la severitat de la discapacitat, el 54% presenta un grau de discapacitat entre el 33% i el 64%, el 26% presenta un grau de discapacitat entre el 65% i el 74%, mentre que el 20% presenta un grau de discapacitat igual o superior al 75%.

Pel que fa a la distribució de la discapacitat per edat i sexe, observam que la franja 18-64 anys és la que concentra més efectius amb 38.381 persones. Un fet que sembla lògic atesa la gran amplitud de l'interval d'edat en relació amb els altres intervals. [\(Vegeu el quadre AIII-82\).](#)

Una de les tasques importants vinculades al col·lectiu de les persones amb discapacitat és el de la detecció primerenca. Això té efectes importants sobre el tractament i l'estimulació dels nins afectats. Aquesta feina és responsabilitat del Servei d'Atenció Primerenca del Govern de les Illes Balears. [\(Vegeu els quadres AIII-83 i AIII-84\).](#)

En total, s'ha atès un conjunt de 346 infants que han rebut tractament. [\(Vegeu el quadre AIII-85\).](#)

6.5.4. LA GENT GRAN

En aquesta ocasió volem destacar la previsió de necessitats en equipaments que per a la gent gran fa el Pla Estratègic de Serveis Socials 2011-2014 elaborat per la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració del Govern de les Illes Balears⁴².

El parc assistencial que hi ha actualment pel que fa a persones grans amb situacions de dependència es pot observar en el [quadre AIII-86](#). En total s'atenen 4.042 persones.

Una vegada establerta l'oferta actual de serveis assistencials per a la gent gran amb dependència, el mateix pla efectua una previsió de les necessitats a les quals caldria respondre en funció de les necessitats detectades. En el quadre observam que el nombre d'usuaris potencials seria de 9.200 persones. [\(Vegeu el quadre AIII-87\).](#)

6.5.5. LA DONA

Igual que hem fet amb el sector de gent gran, també en aquest apartat analitzarem l'oferta existent en relació amb les necessitats a les quals caldria respondre. L'oferta actualment existent, per una part, i la necessitat d'oferta, per una altra, es poden observar en els quadres respectius. En total estariem parlant d'un parc assistencial per a dones víctimes de violència

⁴² Govern de les Illes Balears/Antares Consulting (2010), *Planificación de servicios sociales para personas mayores con dependencia 2011-2015 Informe final*. Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració. Direcció general de Planificació i Formació de Serveis Socials. Palma.

de gènere d'unes 157 places. (Vegeu els quadres AIII-88 i AIII-89).

Veim que en ocasions l'oferta actual està lleugerament sobredimensionada en algunes zones, mentre que en altres és deficitària. La proposta del Govern reequilibra la dotació de recursos i en fa una distribució més equilibrada pel que fa a la ubicació.

6.6.

FINANÇAMENT DEL SISTEMA PÚBLIC DE SERVEIS SOCIALS

Aquesta anàlisi es desagrega pel Govern i els consells insulars.

6.6.1. LA DESPESA DELS CONSELLS INSULARS

L'any 2010 ha suposat un punt d'inflexió pel que fa a la despesa que els consells han anat destinant a Benestar Social. Des de l'any 2003 fins al 2009 havia mantingut una evolució ascendent. És l'any 2010 quan es registra un descens del conjunt del pressupost dels consells destinat a Benestar Social. En total, arriba als 159.798.753,29 euros. També es redueix la despesa destinada a aquest concepte a cada illa, de forma especial a Menorca, amb una reducció superior al 2'4 %.

Pel que fa a la despesa per habitant, el Consell Insular d'Eivissa és el que ha gastat menys per habitant. Aquesta despesa ha estat de 159,66 euros a Menorca, 140,24 euros a Mallorca i 138,29 euros per habitant a Eivissa.

6.6.2. LA DESPESA DE LA CONSELLERIA D'AFERS SOCIALS DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Igual que succeeix en el cas dels consells, també és l'any 2010 quan la despesa de la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració registra una disminució de dotació pressupostària (120,7 milions d'euros). Això romp un cicle continuat, des de l'any 2005, d'incrementos continuats. Aquesta despesa suposa una dotació de 109,18 euros per habitant.

6.7.

FORMACIÓ, INVESTIGACIÓ I INNOVACIÓ EN MATÈRIA DE SERVEIS SOCIALS

Pel que fa a les activitats formatives, cal destacar l'actuació de la primera edició de l'Escola de Primavera de Serveis Socials.

S'hi han fet els cursos següents:

- Tècniques d'intervenció professional en els serveis socials.
- Gestió de la qualitat en l'atenció primària de serveis socials.
- Disseny i avaluació de projectes socials.
- Els programes d'intervenció familiar des dels serveis socials bàsics.
- El paper dels serveis socials d'atenció primària davant la violència de gènere.
- Aspectes jurídics de la intervenció social amb estrangers.
- Intervenció social i actuacions juridicopenals.
- Curs bàsic sobre SIUSS.

- Curs sobre la Llei 4/2009, d'11 de juny, de Serveis Socials de les Illes Balears.
- Serveis i prestacions en dependència.
- Declaració d'utilitat pública de les entitats sense ànim de lucre.
- Gestió de centres residencials.
- El Servei d'Ajuda a Domicili (SAD) com a programa de prevenció de la situació de dependència.
- WEB 2.0.
- Seguiment del Pla Individual d'atenció (PIA); aplicació de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.
- Tallers de bones pràctiques: l'atenció a dones víctimes de violència de gènere.
- Taller de bones pràctiques: inclusió social.

En col·laboració amb la UIB, s'han duit a terme els cursos següents:

- Curs en línia d'atenció a la dependència i promoció de l'autonomia personal.
- Màster d'atenció a la dependència i promoció de l'autonomia personal.
- Curs d'actualització professional en aspectes bàsics de la legislació i valoració de dependència.
- Curs d'especialista universitari en intervenció socioeducativa de l'educador/a social en els centres educatius.

S'ha consolidat també la Unitat d'Estadística de la Conselleria d'Afers Socials, en el marc del procés d'estructuració del sistema estadístic de les Illes Balears. El funcionament d'aquesta unitat ha de permetre anar disposant de dades estadístiques de qualitat i periòdiques en relació amb l'activitat del sistema de serveis socials.

S'ha consolidat també l'Observatori Social de les Illes Balears.

Durant aquest període s'ha publicat també l'Enquesta Modular d'Hàbits Socials.

S'ha publicat l'*Informe sobre Rendes Mínimes, 2009*.

S'ha redactat el diagnòstic que ha d'acompanyar el Pla Estratègic de Serveis Socials de la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració.

S'han realitzat informes periòdics sobre l'evolució dels ajuts econòmics d'urgència social, gestionats pels ajuntaments de les Illes Balears mitjançant la subscripció del conveni amb la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració.

Com a fet notable s'ha de destacar que també el 2010 s'ha redactat i aprovat el Pla estratègic de Serveis Socials, del Departament de Benestar Social del Consell de Mallorca per al període 2010-2013. També amb el suport i la iniciativa del Consell de Mallorca, tots els municipis de menys de 20.000 habitants han redactat un pla municipal de serveis socials.

També hi ha hagut col·laboracions diverses en projectes formatius, d'investigació i innovació amb la Universitat de les Illes Balears, com el Programa de Competència Familiar del GIFES, grup competitiu de la UIB, que ha permès formar en competències familiars famílies de risc de més de 30 municipis de la nostra comunitat, amb integració d'investigació, formació de professionals i intervenció fonamentada en la mateixa investigació.

Aquest programa també ha estat executat en dues ocasions per part de l'IMAS sobre població de famílies amb expedient de protecció de menors.